

Sygn. akt I CSK 153/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa G. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością  
z siedzibą w W.

przeciwko S. S.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 stycznia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 września 2020 r. Sąd Okręgowy w L. w sprawie z powództwa G. [...] Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeciwko S. S. o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną na skutek apelacji Pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w L. z 15 stycznia 2019 r., oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w L. z 16 września 2020 r. wniósł Pozwany, zarzucając orzeczeniu Sądu II instancji naruszenie prawa materialnego, tj. art. 528 k.c. w zw. z art. 529 k.c. oraz art. 65 k.c. przez ich błędną wykładnię, art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, a także art. 1 Protokołu nr 1 do

Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP wobec ich niezastosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających wady bądź uchybienia, lecz w pierwszej kolejności ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej implikuje poddanie kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów, kwalifikujących ją do przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Skarżący przytoczył przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 punkt 1 k.p.c. (istnienie istotnego zagadnienia prawnego).

Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także, na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., sygn. akt V CSK 75/06, niepublikowane). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni

przepisów konstruujących to zagadnienie (zob. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., sygn. akt II UK 363/09 i z 12 marca 2010 r., sygn. akt II UK 400/09).

Skarżący w niniejszej sprawie wskazał, że istotne zagadnienie prawne polega na konieczności ustalenia, czy wierzyciel ma prawo domagać się uznania za bezskuteczną jednej z czynności prawnych dokonanych pomiędzy osobami, będącymi dla siebie nawzajem w relacji wierzyciel-dłużnik, w ramach szeregu czynności prawnych będących składowymi ich rozliczeń finansowych, gdy w konsekwencji działań wierzyciela Pozwany zostanie pozbawiony własności rzeczy otrzymanej w ramach spłaty długu przez dłużnika, oraz czy przepis art. 528 Kodeksu cywilnego przyznaje pierwszeństwo w zaspokojeniu wierzytelności, jeśli wierzyciel, któremu ona przysługuje, wystąpił ze skargą pauliańską.

Zagadnienia powyższe w rzeczywistości są zagadnieniami pozornymi nieuwzględniającymi funkcji ochrony wierzyciela w ramach instytucji skargi pauliańskiej. Działanie z pokrzywdzeniem wierzycieli jest oczywiste w sytuacji, gdy dłużnik składnik swojego majątku zbywa nieodpłatnie bądź odpłatnie „za symboliczną złotówkę”. Art. 528 k.c. stosuje się do czynności prawnych odpłatnych, w których dysproporcja wartości świadczeń obu stron ma charakter rażący, jest więc na tyle istotna, że w danych okolicznościach faktycznych można uznać, że świadczenie drugiej strony uzyskane zostało przez beneficjenta faktycznie bez ekwiwalentu, to jest w praktyce „za darmo”, czy przynajmniej „za pół darmo”. Zarówno art. 528 k.c. w odniesieniu do osoby trzeciej, jak i art. 531 § 2 k.c. w odniesieniu do dalszej osoby, na rzecz której nastąpiło rozporządzenie korzyścią uzyskaną od dłużnika przez osobę trzecią, wskazują kryterium bezpłatności czynności prawnej jako przesłankę uzasadniającą żądanie stwierdzenia jej bezskuteczności. Wskazane przepisy zawierają regulację polegającą na tym, że w przypadku, gdy uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią lub dalszą osobę następuje nieodpłatnie, wówczas jest to okoliczność pozwalająca na stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnej, na podstawie której nastąpiło nabycie korzyści, z tym, że w odniesieniu do czynności, na podstawie której osoba trzecia rozporządziła korzyścią uzyskaną od wierzyciela na rzecz dalszej osoby warunkiem stwierdzenia jej bezskuteczności jest ponadto uznanie za bezskuteczną

czynności dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią. W przypadku spełnienia powyższych przesłanek jedynym dodatkowym warunkiem, od którego zaistnienia uzależnione jest stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z osobą trzecią, jest dokonanie tej czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.